

СТАТУТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ЇХ ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ (у тому числі стройова підготовка)

Тема №1. **Права та обов'язки
посадових осіб**

Заняття 1

Закони України про військову службу

**Ст.викладач:
полковник (з) Туртасв Ю.В.**

Статути Збройних Сил України

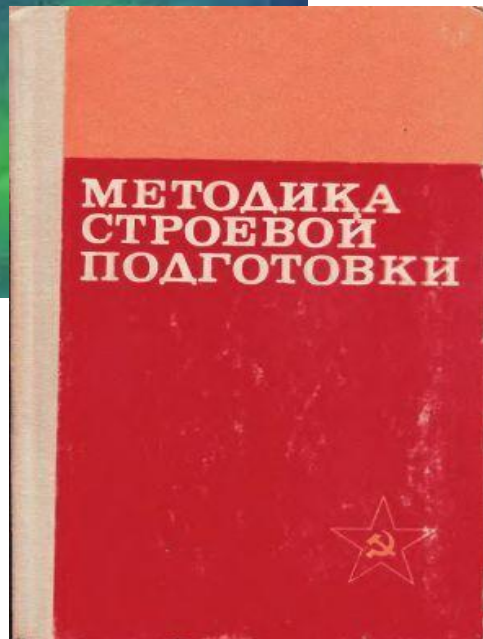
Навчальні питання:

- 1). Статути Збройних Сил України та їх зміст.
- 2). Загальні обов'язки, права та відповідальність військовослужбовців.
- 3). Відповідальність, підлеглість, права та обов'язки командира взводу (заступника командира роти з виховної роботи).
- 4). Обов'язки студента кафедри військової підготовки.

Статути Збройних Сил України

Навчальна література:

- Конституція України. Київ, - Вежа, 1996 р.
- Закон України “Про оборону України”, 1991 р.
- Закон України “Про Збройні Сили України”, 1991 р.
- Закон України “Про військовий обов’язок та військову службу”, 1991 р.
- Статути Збройних Сил України. – К.: МО, 1999 р.

Статуту Збройних Сил України

ст.17 Конституції України:

- Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.
- Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України.
- Забезпечення державної безпеки і захист державного кордону України покладаються на відповідні військові формування та правоохоронні органи держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом.
- Збройні Сили України та інші військові формування ніким не можуть бути використані для обмеження прав і свобод громадян або з метою повалення конституційного ладу, усунення органів влади чи перешкоджання їх діяльності.
- Держава забезпечує соціальний захист громадян України, які перебувають на службі у Збройних Силах України та в інших військових формуваннях, а також членів їхніх сімей.
- На території України забороняється створення і функціонування будь-яких збройних формувань, не передбачених законом.
- На території України не допускається розташування іноземних військових баз.

Основне завдання дисципліни СТАТУТИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ЇХ ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ (У ТОМУ ЧИСЛІ СТРОЙОВА ПІДГОТОВКА) -

вивчити з громадянами, які проходять військову підготовку, основні положення статутів Збройних Сил України; формувати у них практичні навички у виконанні обов'язків при несенні служби в добовому наряді, у виконанні стройових прийомів на місці, під час руху та в складі підрозділу; розвивати у тих, хто навчається, здатності, які забезпечують якісне виконання вимог статутів внутрішньої служби, гарнізонної та вартової служби, дисциплінарного та стройового статутів у повсякденній службовій діяльності та підтримання військової дисципліни у підрозділі.

Статуту Збройних Сил України

- В результаті вивчення модуля студенти повинні

ЗНАТИ:

1. Законодавчу основу статутів Збройних Сил України, основні положення, які забезпечують виконання службових обов'язків командира підрозділу.
2. Форми та методи роботи командира, щодо підтримання внутрішнього порядку та військової дисципліни у підрозділі.
3. Організацію проведення занять з особовим складом зі статутів Збройних Сил України.

ВМІТИ:

1. Особисто виконувати і застосовувати вимоги статутів Збройних Сил України, інших керівних документів, що регламентують у повсякденну службову діяльність та вимагати їх виконання від підлеглих.
2. Підтримувати внутрішній порядок у підрозділі у відповідності до вимог статутів Збройних Сил України, застосовувати їхні положення при організації внутрішньої, вартової служб і організації побуту особового складу підрозділу в умовах як у мирний, так і воєнний час (особливий період).
3. Забезпечувати правильне зберігання зброї та боєприпасів, здійснювати контроль за їх наявністю у підрозділі.
4. Чітко і правильно виконувати стройові прийоми без зброї та зі зброєю, керувати підрозділом у пішому порядку та на машинах.
5. Суворо дотримуватися правил носіння військової форми одягу, виховувати в особового складу повагу до строю, гордість за свою належність до Збройних Сил України.

Структура дисципліни (1 семестр)

Тема 1. Права та обов'язки посадових осіб

Заняття 1. Закони України про військову службу. Статути Збройних Сил України та їх зміст.

Заняття 2. Сутність військової дисципліни.

Заняття 3. Загальні обов'язки командирів (начальників)

Тема 4. Стройові прийоми і рух без зброї та зі зброєю

Заняття 1. Стройові прийоми і рух без зброї.

Заняття 2. Обов'язки військовослужбовців перед шиккуванням і в строю.

Заняття 3. Виконання стройових прийомів зі зброєю на місці.

Заняття 4. Тренування в виконанні стройових прийомів і рухів без зброї та зі зброєю.

Тема 5. Строї відділення, взводу

Заняття 1. Строї відділення, взводу.

Заняття 2. Практика командування строями відділення (взводу).

Структура дисципліни (2 семестр)

Тема 2. Організація внутрішньої служби

Заняття 1. Розташування військових частин (підрозділів) в пунктах постійної дислокації та на полігонах (у таборах). Розміщення військовослужбовців.

Заняття 2. Правила розбивки табору.

Заняття 3. Добовий наряд.

Заняття 4. Обов'язки осіб добового наряду роти.

Заняття 5. Організація обліку зберігання і видачі стрілецької зброї та боєприпасів у підрозділі (021000, 021200, 021300)

Тема 3. Організація вартової служби

Заняття 1. Організація вартової служби.

Заняття 2. Відповідальність, підлеглість, права та обов'язки розвідного та чатового.

Заняття 3. Несення вартової служби.

Тема 6. Методика проведення занять із статутів і стройової підготовки

Заняття 1. Методика проведення занять із статутів і стройової підготовки.

Заняття 2. Організація і підготовка до проведення заняття. Складання план-конспекту проведення заняття.

Заняття 3. Практика проведення заняття із статутів і стройової підготовки

Підсумковий модульний контроль

Статути Збройних Сил України

Життя і діяльність Збройних Сил України визначаються військовими статутами, у яких викладено зміст загальних і посадових обов'язків військовослужбовців.

Статути Збройних Сил України — це зведення законів військової служби, на основі яких проходять повсякденне життя, виховання, навчання, бойова діяльність військ.

Статути Збройних Сил України

Статути Збройних Сил України поділяються на загальновійськові статути та статути родів військ.

Статути Збройних Сил
України

Статут
внутрішньої
служби

Дисциплінарний
статут

Статут
гарнізонної
та вартової
служб

Стройовий
статут

Статути Збройних Сил України

Статут внутрішньої служби Збройних Сил України визначає повсякденне життя і діяльність військовослужбовців, загальні обов'язки військовослужбовців і взаємовідносини між ними, правила внутрішнього розпорядку у військовій частині, обов'язки основних посадових осіб військової частини.

Дисциплінарний статут Збройних Сил України викладає суть військової дисципліни, її вимоги, види заохочень і стягнень, дисциплінарні права командирів (начальників), а також порядок подання військовослужбовцями заяв, пропозицій і скарг.

Статути Збройних Сил України

Статут гарнізонної та вартової служб Збройних Сил України

визначає організацію і порядок несення гарнізонної та вартової служб, права й обов'язки посадових осіб цих служб.

Стройовий статут Збройних Сил України

визначає дії підрозділів і частин у пішому строю і на машинах, у розгорнутих, похідних строях і передбойових порядках, а також обов'язки військовослужбовців у строю.

Статути Збройних Сил України

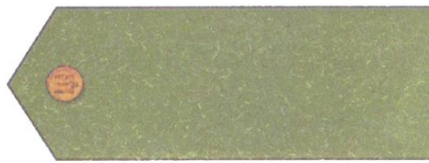
Військовослужбовець Збройних Сил України є захисником своєї Батьківщини — незалежної, самостійної України. Військовослужбовець особисто відповідає за захист і недоторканність держави.

Кожному військовослужбовцю присвоюється військове звання відповідно до закону України «Про загальний військовий обов'язок і військову службу».

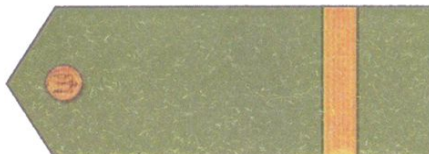
Встановлено такі військові звання Збройних Сил України:

**у Сухопутних і Військово-Повітряних силах — солдати, сержанти, прапорщики, офіцери, генерали;
у Військово-Морських силах — матроси (солдати), старшини (сержанти), мічмани, офіцери, адмірали.**

Військові звання та знаки розрізнення

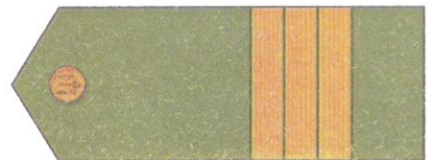
Рядовий

Старший солдат

Молодший сержант

Сержант

Старший сержант

Старшина

**Рядовий
склад**

**Сержанти
і старшини**

Військові звання та знаки розрізнення (планується до введення)

Старший солдат

Молодший сержант

Сержант

Старший сержант

Старшина

Прапорщик

Старший прапорщик

Сержанти

**Старшини
І
прапорщик
и**

Військові звання та знаки розрізнення

Прапорщик

Старший прапорщик

Молодший лейтенант

Лейтенант

Старший лейтенант

Капітан

**Склад
прапорщиків**

**Молодший
офіцерський
склад**

Військові звання та знаки розрізнення

Майор

Підполковник

Полковник

Генерал-майор

Генерал-лейтенант

Генерал-полковник

Генерал армії України

**Старший
офіцерський
склад**

**Вищий
офіцерський
склад**

Обов'язки солдата

Солдат (матрос) зобов'язаний:

- свято і непорушно додержуватися Конституції України та законів України, Військової присяги, віддано служити Українському народові, сумлінно і чесно виконувати військовий обов'язок;
- бути хоробрим, ініціативним і дисциплінованим;

- беззастережно виконувати накази командирів (начальників) і захищати їх у бою, як святиню оберігати Бойовий Прапор своєї частини;
- постійно підвищувати рівень військових професійних знань, вдосконалювати свою виучку і майстерність, знати та виконувати свої обов'язки та додержуватися вимог статутів Збройних Сил України;
- знати й утримувати в готовності до застосування закріплене озброєння, бойову та іншу техніку, берегти державне майно;
- дорожити бойовою славою Збройних Сил України та своєї військової частини, честю і гідністю військовослужбовця Збройних Сил України;

Обов'язки солдата

(продовження)

- поважати бойові та військові традиції, допомагати іншим військовослужбовцям, що перебувають у небезпеці, стримувати їх від вчинення протиправних дій, поважати честь і гідність кожної людини;
- бути пильним, суворо зберігати державну таємницю;

- вести бойові дії ініціативно, наполегливо, до повного виконання поставленого завдання;
- виявляти повагу до командирів (начальників) і старших за військовим званням, сприяти їм у підтриманні порядку і дисципліни;
- додержуватися правил військового вітання, ввічливості й поведінки військовослужбовців, завжди бути одягненим за формою, чисто й охайно.

Обов'язки, права та відповідальність військовослужбовців

НАЧАЛЬНИКИ ТА ПІДЛЕГЛІ, СТАРШІ ТА МОЛОДШІ ЗА ВІЙСЬКОВИМ ЗВАННЯМ.

Єдиноначальність є одним із принципів будівництва і керівництва Збройними Силами України і полягає в:

- наділенні командира всією повнотою розпорядчої влади стосовно підлеглих і покладенні на нього персональної відповідальності перед державою за всі сторони життя та діяльності військової частини, підрозділу і кожного військовослужбовця;
- наданні командирові права одноособово приймати рішення, віддавати накази;
- забезпеченні виконання зазначених рішень (наказів), виходячи із всебічної оцінки обстановки та керуючись вимогами законів і статутів Збройних Сил України.

- за своїм службовим становищем і військовим званням військовослужбовці можуть бути начальниками або підлеглими стосовно інших військовослужбовців;
- начальник має право віддавати підлеглому накази і зобов'язаний перевіряти їх виконання;
- підлеглий зобов'язаний беззастережно виконувати накази начальника, крім випадків віддання явно злочинного наказу, і ставитися до нього з повагою;
- начальники, яким військовослужбовці підпорядковані за службою, у тому числі і тимчасово, є прямими начальниками для цих військовослужбовців;
- найближчий до підлеглого прямий начальник є безпосереднім начальником.

За своїми військовими званнями начальниками є:

Сержанти

Для рядових
однієї з ними
військової
частини

Прапорщики

Для сержантів
однієї з ними
військової
частини

Для рядових
однієї з ними
військової
частини

Молодші
офіцери

Для сержантів

Для рядових

За своїми військовими званнями начальниками є:

Військовослужбовці, які за своїм службовим становищем і військовим званням не є стосовно інших військовослужбовців начальниками або підлеглими, можуть бути старшими чи молодшими за військовим званням.

ПОРЯДОК ВІДДАННЯ Й ВИКОНАННЯ НАКАЗІВ.

- накази віддаються, як правило, в порядку підпорядкованості;
- наказ можна віддавати одному чи групі військовослужбовців;
- **наказ повинен бути сформульований чітко і не може допускати подвійного тлумачення;**
- командир відповідає за відданий наказ, його наслідки та відповідність законодавству;
- **за віддання і виконання явно злочинного наказу винні особи притягаються до відповідальності згідно із законом;**

- військовослужбовець після отримання наказу відповідає: *«Слухаюсь»* — і далі виконує його;

- **військовослужбовець зобов'язаний неухильно виконати відданий йому наказ у зазначений термін;**
- **про виконання наказу військовослужбовець зобов'язаний доповісти командиру, який віддав наказ, і своєму безпосередньому начальнику.**

ПРО ВІЙСЬКОВУ ВВІЧЛИВІСТЬ І ПОВЕДІНКУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ ПОВИННІ ПОСТІЙНО БУТИ

- зразком високої культури, скромності й витримки;
- берегти військову честь;
- захищати свою й поважати гідність інших людей;
- зобов'язані завжди пам'ятати, що за їх поведінкою судять не лише про них, **А Й ПРО ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ В ЦІЛОМУ.**

- усі військовослужбовці повинні під час зустрічі (обгону) вітати один одного;
- військове вітання — це вияв взаємної поваги і згуртованості військовослужбовців;
- відносини між військовослужбовцями повинні ґрунтуватися на взаємній повазі;
- начальники й старші за військовим званням військовослужбовці у питаннях служби до підлеглих і молодших звертаються за військовим званням і прізвищем, або тільки за званням, додаючи в останньому випадку перед званням слово *«товаришу»*.

Наприклад:

«Рядовий Черняк», «Товаришу рядовий»;
«Сержанте Мішин», «Товаришу сержанте»;
«Прапорщику Мороз», «Товаришу прапорщику»;
«Лейтенанте Малишенко»; «Товаришу лейтенанте».

- військовослужбовці під час звертання до них командира або старшого за військовим званням повинні **стати у стройове положення;**
- підлеглі й молодші за військовим званням звертаються у службових справах до командирів і старших за військовим званням, додаючи перед званням слово *«Товаришу»*.

Наприклад: *«Товаришу лейтенанте».*

У разі коли необхідно звернутися до іншого військовослужбовця в присутності командира або старшого за військовим званням, слід запитати на це дозволу командира або старшого, за військовим званням.

Наприклад: *«Товаришу полковнику, дозвольте звернутися до майора Іващенко».*

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЕЦЬ ПОВИНЕН ЗАПРОПОНУВАТИ СВОЄ МІСЦЕ КОМАНДИРУ АБО СТАРШОМУ:

- у громадських місцях;
- у міському транспорті та приміських поїздах за відсутності вільних місць.

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- тримати руки в кишенях одягу;
- сидіти у присутності командира або старшого за військовим званням без його дозволу.

**КУРИТИ ДОЗВОЛЯЄТЬСЯ ТІЛЬКИ У
СПЕЦІАЛЬНО ВІДВЕДЕНИХ ДЛЯ ЦЬОГО МІСЦЯХ.**

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ ПОВИННІ:

- бути ввічливими у спілкуванні з іншими особами;
- виявляти особливу увагу до осіб похилого віку, жінок і дітей, поступатись їм місцем у громадському транспорті;
- сприяти захисту честі й гідності громадян, додержанню громадського порядку;
- надавати допомогу при нещасних випадках, виникненні пожежі чи стихійного лиха.

Відповідальність, підлеглисть, права та обов'язки командира взводу.

Командир взводу (групи, башти) в мирний і воєнний час відповідає за бойову готовність взводу (групи, башти) та успішне виконання ним бойових завдань, за бойову підготовку, виховання, військову дисципліну, морально-психологічний стан особового складу, за збереження і стан озброєння, боєприпасів, техніки та майна взводу (групи, башти), за підтримання внутрішнього порядку у взводі (групі, башті).

Командир взводу (групи, башти) підпорядковується командирові роти (бойової частини) і є прямим начальником усього особового складу взводу (групи, башти).

Заступник командира роти з виховної роботи

Ст.115 Заступник командира роти з виховної роботи в мирний і воєнний час відповідає за організацію і проведення виховної роботи, за військову дисципліну, морально-психологічний стан, за морально-психологічне забезпечення бойової готовності, бойової підготовки, бойових завдань, повсякденної діяльності особового складу роти, за гуманітарну підготовку, інформаційну і культурно-виховну роботу, дозвілля військовослужбовців, за їх соціальний захист.

Заступник командира роти з виховної роботи підпорядковується командирові роти і є прямим начальником усього особового складу роти. У виховній роботі з особовим складом головні зусилля він зосереджує на індивідуальній роботі з кожним військовослужбовцем

Обов'язки студента кафедри військової підготовки

- * сумлінно вивчати військову справу, наполегливо оволодівати командирськими, методичними та практичними навичками за встановленою військовою (військово-обліковою) спеціальністю;
- * відвідувати всі заняття з військової підготовки, у встановлені терміни складати заліки та екзамени, які передбачені програмою військової підготовки, брати участь у заходах, що проводяться у військовому навчальному підрозділі;
- * дотримуватись на заняттях з військової підготовки вимог Статутів Збройних Сил України і розпорядку дня військового навчального підрозділу;
- * прибувати на заняття з військової підготовки охайно одягненими (студенти, які проходять навчання за програмами підготовки осіб офіцерського складу для проходження військової служби за контрактом, - одягненими у форму, що визначається керівником військового навчального підрозділу), мати акуратну зачіску;
- * зберігати військове майно, озброєння, військову техніку, навчальне обладнання, дотримуватись заходів безпеки під час проведення занять зі зброєю та на військовій техніці;
- * виконувати вимоги режиму таємності та не допускати розголошення державної таємниці, яка їм буде довірена або стане відомою під час навчання.

Дякую за увагу!